

LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODAS
(įstaigos pavadinimas)

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2019-01-28

(data)

Kaunas

(parengimo vieta)

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

1938 m. liepos 1 d. profesoriaus Tado Ivanausko iniciatyva buvo įkurtas Lietuvos zoologijos sodas. Nuo to laiko zoologijos sodas globoja ir saugoja gyvūnus, supažindina lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove bei veisia retus ir nykstančius gyvūnus, teikdamas prioritetą, saugomiems pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą ir Pasaulinės gamtos apsaugos organizacijos Raudonąjį sąrašą. Čia yra pastovi ekspozicija, kurią reikia toliau išlaikyti šia tęstine ir ilgalaike programa. Lietuvos zoologijos sodas nuo 1985 m. dalyvauja Europos retų ir nykstančių gyvūnų rūšių veisimo programose. 1992 m. buvo priimtas pilnateisio nario statusu į Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociaciją (toliau - EAZA), 2013 m. šioje organizacijoje pilnateisio nario statusas pakeistas į kandidato, nuo 2008 m. atnaujino narystę Tarptautinėje rūšių informacinėje sistemoje (Species360). Nuo 2016 m. kovo 1 d., gavus priegai, pradėta dirbti su tarptautine Zoologinės informacijos valdymo sistema (ZIMS).

Svarbiausi atlikti darbai ir pasiekti rezultatai

1. Lietuvos zoologijos sodas, siekdamas užtikrinti jam priskirtos visuomeninio-kultūrinio gyvūnų pažintinės ir reprezentacinės funkcijos vykdymą, nuo 2017-03-01 įgyvendina projektą „Visuomenės aplinkosauginį švietimą skatinančios infrastruktūros atnaujinimas Lietuvos zoologijos sode“ pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, kurio metu planuojamas kompleksiškas viso zoologijos sodo atnaujinimas, t. y. veterinarijos, edukacijos centro, egzotariumo, žirafų, plėšriųjų žinduolių, kanopinių žinduolių bei kitų gyvūnų pastatų ir voljerų statyba bei rekonstrukcija.

2. Nuo 2017-10-17 įgyvendinamas projektas „Gamtosauginių bei gamtotvarkinių priemonių įgyvendinimas išsaugojant ir pagausinant balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas“ pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-V-018 priemonę „Biologinės įvairovės apsauga“. Šio projekto tikslas – pagausinti balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas, vykdant individų veisimo ir buveinių tvarkymo darbus. Projektas vykdomas kartu su partneriu Metelių regioninio parko direkcija.

3. Nuo 2018-02-06 įgyvendinamas Europos Komisijos LIFE finansinio instrumento finansuojamas projektas LIFE16 NAT/LT/000701 „Ekologinio tinklo sukūrimas nuo brandžių medžių priklausomiems organizmams“, kuriame Lietuvos zoologijos sodas dalyvauja kaip partneris, o projekto vykdytojas yra Lietuvos gamtos fondas. Lietuvos zoologijos sodo pagrindinės veiklos šiame projekte: 1. Niūriaspalvio auksavabalio (*Osmoderma eremita*) veisimui nelaisvėje, išveistų individų paleidimui į atkurtas buveines ir/ar niūriaspalvio auksavabalio individų perkėlimui metodikos parengimas; 2. Metodikos, susijusios su niūriaspalvio auksavabalio populiacijos *ex situ* Lietuvos zoologijos sode sukūrimu, įgyvendinimas naudojant geriausią ES praktiką; 3. Visuomenės švietimas.

4. 2018 m. rugpjūčio mėn. baigtas įgyvendinti projektas „Gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymas“ („Zoo Keeper Competency Framework“), kuriame Lietuvos zoologijos sodas dalyvavo kaip partneris. Projektas finansuojamas pagal NP „Erasmus +“ KA2 (švietimo ir

mokymo sektorius, profesinis mokymas ir praktika, suaugusiųjų švietimas). Šio projekto tikslas – išvystyti ir pritaikyti projekto grupei nuoseklų ir suderintą gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymo programą, kuria galėtų naudotis zoologinio sektoriaus atstovai. Įvesti koreliuojančias disciplinas, kurios būtų prieinamos visiems Europos zoologijos sodams, užtikrinant ilgalaikius teigiamus rezultatus. Įgyvendinti uždaviniai: 1. Nuo 2015 m. lapkričio mėn. iki 2017 m. rugpjūčio mėn. paruoštas gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymo struktūros modelis; 2. Nuo 2017 m. rugsėjo mėn. iki 2018 m. rugpjūčio mėn. paruošti Edukaciniai moduliai.

5. 2018 m. esminių pokyčių gyvūnų kolekcijoje neįvyko. Sumažėjo 7 laikomų gyvūnų rūšių skaičius (3,1 %) lyginant su 2017 m. Gyvūnų rūšių 2018-01-01 buvo 225, o 2017-12-31 buvo 218. Ekspонатų skaičius sumažėjo (16%), t. y. nuo 2107 iki 1767 individų. 2018 m. netekome 18 rūšių ir įsigijome 12 naujų rūšių (2 nariuotakojų, 5 žuvų, 2 roplių ir 3 paukščių). Veisimui įsigyti himalajiniai trumpauodegiai ir karališkieji fazanai, raganosės iguanos. 2018-12-31 zoologijos sodo gyvūnų kolekcijoje buvo 37 (17%) rūšys, įtrauktos į Tarptautinę raudonąją knygą, 9 (4,1 %) rūšys yra saugomos pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą ir 71 (33 %) rūšis įtraukta į Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) sąrašus. Zoologijos sodas dalyvauja 12 europinių retų rūšių išsaugojimo ir veisimo programose (EEP): 8 europinės retų rūšių (ESB) ir 6 tarptautinės retų rūšių (ISB) kilmės knygos programose. 2018 m. veisėsi 22 % visų esančių zoologijos sode rūšių. Tai mažiau nei 2017 m. (24,7 %), tačiau iš išauginto prieauglio galima paminėti tokias rūšis, kurios nelaisvėje rečiau išveisiamos, tai – baliniai vėžliai, raudonpilvės kūmutės, himalajiniai krokodiliniai tritonai, didieji apuokai, pilkosios papūgos ir kritiškai nykstančios perukinės tamarinės. 2018 m. gyvūnų gaištamumas, lyginant su 2017 m., sumažėjo nuo 8,92 % iki 4,3 %.

2018-08-07 gautas iš Aplinkos apsaugos agentūros leidimas naudoti 6 invazines rūšis.

2018 m. tęsiamas gyvūnų informacijos suvedimas į internetinę ZIMS programą, t. p. nuolat tvarkoma visų gautų ir perduotų kitiems zoologijos sodams gyvūnų informacija. Programa skirta sisteminiam zoologinės informacijos (gyvūnų registravimo, priežiūros, individualių duomenų) rinkimui ir platinimui.

6. Paramos dėka per 2018 m. pastatytas naujasis vivariumas (9890 Eur), įsigytas surenkamas mobilus pastolis remonto darbams vykdyti (1680 Eur), taip pat įsigyta įvairaus ūkinio inventoriaus reikalingo gyvūnų priežiūrai (6664 Eur), atlikta ilgalaikio turto remonto darbų (2516 Eur). Paramos lėšos panaudotos zoologijos sodo renginiams (1516 Eur) bei dalykinėms komandiruotėms (1279 Eur).

7. Įgyvendinant visuomenės švietimo ir informavimo funkciją, prarastos 297 edukacinės programos zoologijos sode bei švietimo įstaigose: parodose, mokslo festivaliuose, universitetuose, darželiuose, mokyklose, neįgaliųjų vaikų institucijose, kaip išvažiuojamoji edukacija. Suorganizuoti 8 renginiai (šventės) Lietuvos zoologijos sodo teritorijoje, kurių metu sodas buvo pristatytas, parengiant temines edukacines programas. Dalyvauta 9 išvažiuojamuosiuose renginiuose ir vestos teminės edukacijos. Parengtas ir su vizualiniu turiniu Aplinkos ministerijai bei žiniasklaidai išplatinta 17 pranešimų spaudai, siekiant informuoti visuomenę apie vykdomą veiklą.

Pasiekti svarbiausi veiklos efektyvumo pokyčiai

1. 2018 m. buvo atnaujintas Lietuvos zoologijos sodo gyvūnų kolekcijos planas, Lietuvos zoologijos sodo vidaus tvarkos taisyklės ir Lietuvos zoologijos sodo lankymo taisyklės. Buvo parengtas Masterplanas ir patvirtintos dvi tvarkos: Lietuvos zoologijos sodo gyvūnų įsigijimo ir disponavimo tvarka bei Lietuvos zoologijos sodo gyvūnų eutanazijos tvarka.

2. 2018-05-22/25 keturi Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai dalyvavo EAZA Gyvūnų išsaugojimo forume Taline (Estija).

3. 2018-10-01/04 Lietuvos zoologijos sode lankėsi EAZA mentorius Tom de Jongh.

4. 2018-10-02/12-04 Aplinkos ministerijos Centralizuotas vidaus audito skyriaus atliktas auditas Lietuvos zoologijos sodo 2016-2018 m. valdymą ir vidaus kontrolę įvertinimo patenkinamai.

Svarbiausi veiksniai, trukdę įgyvendinti prioritetus ir pasiekti planuotus rezultatus

1. 2018 m. gegužės mėn. vykdant Viešųjų pirkimų tarnybos įpareigojimą ir Kauno apygardos teismo sprendimą buvo nutrauktos Lietuvos zoologijos sodo vykdyto viešojo pirkimo (2018 m. vasario 14 d. paskelbto viešojo konkurso „Lietuvos zoologijos sodo pastatų ir voljerų projektavimo ir statybos darbai“ Nr. 364083) procedūros. Po to, Aplinkos ministerija buvo įgaliota atlikti viešuosius pirkimus.

2. Užsitęsus Lietuvos zoologijos sodo veterinarijos gydyklos ir karantino techninio projekto derinimo procedūroms, 2018 m. negalėjome pradėti veterinarijos gydyklos/karantino pastato statybos darbų.

3. Lietuvos zoologijos sodui, finansuojamam iš valstybės biudžeto, pagal patvirtintą sąmatą kasmet trūksta lėšų komandiruotėms, todėl per metus gali išvykti tik keli darbuotojai į vieną arba vienas darbuotojas tik į kelis EAZA renginius. Turėtų daugiau darbuotojų vykti į kitus Europos zoologijos sodus su tikslu tobulintis, kelti kvalifikaciją, savišvietai, praktikai, kompetencijų įgijimui, žinių, praktikos ir gerosios patirties pasikeitimui, dvišaliam bendradarbiavimui.

4. Ruošiantis Lietuvos zoologijos sodo rekonstrukcijai sumažintas naujų gyvūnų atsivežimas į zoologijos sodą, todėl ateityje galimas lankytojų skaičiaus kritimas.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Įgyvendinto strateginio tikslo pavadinimas ir kodas.

„Užtikrinti racionalų gamtos išteklių naudojimą ir tolesnį jų gausinimą, hidrometeorologinės informacijos“ (02).

Strateginio tikslo įgyvendinimo programos (toliau – programa) pavadinimas ir kodas.

„Gamtos išteklių ir paveldo vertybių apsauga“ (02 33).

Įgyvendinto programos tikslo eilės numeris ir pavadinimas.

3 – „Populiarinti gamtos apsaugos žinias, supažindinti lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove, organizuoti kultūrinį gyventojų aptarnavimą ir poilsį“.

Programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
3-ajam programos tikslui: Populiarinti gamtos apsaugos žinias, supažindinti lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove, organizuoti kultūrinį gyventojų aptarnavimą ir poilsį				
R-02-33-03-01	1. Lankytojų skaičius Lietuvos zoologijos sode, vnt.	140000	150211	107,3
3-ojo tikslo 1-ajam uždaviniui: Globoti, saugoti ir veisti gyvūnus, plėsti ir turtinti ekspoziciją, sukurti funkcinį ekspozicinį Lietuvos zoologijos sodo modelį, priartinant gyvūnų gyvenimo sąlygas prie autentiškos jiems aplinkos, kaip reikalauja ES tarybos direktyva dėl laukinių gyvūnų.				
P-02-33-03-01-01	1. Retų gyvūnų rūšių (saugomų pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą ir Pasaulinės gamtos apsaugos organizacijos Raudonąjį sąrašą) skaičius, vnt.	43	43	100,0
P-02-33-03-01-02	2. Edukacinių programų skaičius, vnt.	240	297	123,8
P-02-33-03-01-03	3. Lietuvos zoologijos sodo surinkta ir pervesta suma už teikiamas paslaugas, tūkst. €	400,0	498,5	124,6

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

1. Rezultato kriterijus – Lankytojų skaičius Lietuvos zoologijos sode (R-02-33-03-01). Lietuvos zoologijos sodą aplankė 107,3 % daugiau, nei buvo planuota dėl gero oro, vykdytų jubiliejinių Lietuvos zoologijos sodo renginių pačiame zoologijos sode ir Kauno mieste bei aktyvios viešinimo veiklos visuomenės informavimo priemonėse (išsiųsta 17 pranešimų žiniasklaidai, aktyviai dirbama su socialiniais tinklais „Facebook“ ir „Instagram“).

2. Produkto kriterijus – Retų gyvūnų rūšių skaičius (P-02-33-03-01-01) nepakito. Nuo metų pradžios dvi rūšys krito dėl senatvės (paprastoji ūdra ir sirinis žiurkėnas), viena (kilnūs erelis) perduota pagal veisimo programą Maskvos zoologijos sodui ir trys rūšys įsigytos (baltapetis erelis, aksolotlis ir niūraspalvis auksavabalis).

3. Produkto kriterijus – Edukacinių programų skaičius (P-02-33-03-01-02) didesnis 123,8 % nei planuota dėl aktyvios veiklos viešinimo visuomenės informavimo priemonėse, augančio moksleivių susidomėjimo bei kokybiškai pateikto edukacijų turinio.

4. Produkto kriterijus – Lietuvos zoologijos sodo surinkta ir pervesta suma už teikiamas paslaugas (P-02-33-03-01-03) didesnė 124,6 % nei buvo planuota dėl plačiai reklamuotų 80-ojo jubiliejaus veiklų, reklaminių veiksnių Kauno mieste, gerų orų ir teiktų paslaugų.

Asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Panaudoti asignavimai, tūkst. €
Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	1 774,1
<i>iš jo: Pajamų įmokos</i>	<i>497,8</i>
<i>Aplinkos apsaugos rėmimo programa</i>	<i>121,3</i>
ES struktūrinių fondų lėšos	587,5
Juridinių ir fizinių asmenų parama	27,3
Iš viso	2 388,9

III. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

Lietuvos zoologijos sodas 2019 m. planuoja:

1. Tęsti projekto „Visuomenės aplinkosauginį švietimą skatinančios infrastruktūros atnaujinimas Lietuvos zoologijos sode“ įgyvendinimą, finansuojamą iš ES struktūrinių fondų lėšų pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonę Nr. 05.4.1-APVA-V-017 „Visuomenės informavimas apie aplinką ir aplinkosauginių rekreacinių objektų tvarkymas“.

2. Tęsti projekto „Gamtosauginių bei gamtotvarkinių priemonių įgyvendinimas išsaugojant ir pagausinant balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas“ įgyvendinimą, finansuojamą iš ES struktūrinių fondų lėšų pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonę Nr. 05.5.1-APVA-V-018 „Biologinės įvairovės apsauga“. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2021-10-20.

Direktorius

Aurimas Didžiokas